

Бурдига Віталій,

к. с.-г. н., директор НДІКК ім. О. Алексєєвої
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

Рарок Василь, к. с.-г. н.

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

НЕКТАРОПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ГРЕЧКИ КОЛЕКЦІЇ СВІТОВОГО ГЕНОФОНДУ РОДУ *FAGOPYRUM MILL.*

Цінність гречки як круп'яної культури загальновідома. Крім цього, вона є чудовим медоносом. Гречаний мед темний, має приємний смак та аромат, володіє лікувальними властивостями.

Серед вирощуваних сільськогосподарських культур гречка – один з найкращих медоносів. На Україні біля 50% товарного меду отримують саме з гречаних посівів. Разом із тим, нектаропродуктивність у гречки є важливою ознакою, яка позитивно пов'язана з продуктивністю рослин[1,2].

Нектаропродуктивність має одне із вирішальних значень для формування достатньої кількості і високої якості зерна за рахунок переносу більшої кількості генетично різнорідного пилку. Оскільки гречка ентомофільна культура запилення залежить від відвідування квіток бджолами. Вперше видовий склад комах-запилювачів гречки був визначений Мюллером в 1873 році. Медоносна бджола складала 9 із 10 комах [3].

Метою проведення досліджень було визначити нектаропродуктивність сортів колекції гречки. Встановити зв'язок нектаропродуктивності з іншими біометричними показниками.

Дослідження проводились в Науково-дослідному інституті круп'яних культур ім. О. Алексєєвої Подільського державного аграрно-технічного

університету в 2015-2017 роках. Колекція включає 137 зразків селекційних сортів різного походження: 72 – української селекції, 25 – російської, 24 – білоруської та 16 – далекого зарубіжжя (Чехія, Словенія, Польща, Китай, Японія та ін.). В якості стандарту використовували районований сорт Вікторія.

В результаті проведених досліджень було встановлено, що нектаропродуктивність досліджуваних зразків гречки була різною і залежала від особливостей сорту. В цілому по колекції нектаропродуктивність змінювалась від 67,57 до 153,45 мг/рос., варіаційний розмах склав 85,89 мг/рос. Середній показник відповідає значенню в 106,44 мг/рос.

Результати досліджень свідчать, що в колекції найменш чисельними є класи які мають дуже низьку або дуже високу нектаропродуктивність. Так, найнижчою нектаропродуктивністю відзначились сорти: Слов'янка (1531) – 67,57, Абос (1607) – 71,98, Детермінант-1 (1534) – 73,45 та Сибірка (1618) – 76,04 мг/рос. Найвищою нектарною продуктивністю характеризувались сорти: Вікторія (1500 st) – 142,82, Vednaja (1589) – 144,78, Erkeja (1588) – 144,81, Приморська 7 (1609) – 150,94, Mangan (1587) – 151,80 та Зеленоквіткова 90 (1514) – 153,45 мг/рос.

Отже, аналіз нектаропродуктивності селекційних сортів гречки дав можливість визначити основні статистичні показники, які характеризують мінливість та розподіл колекції. Вищенаведене окреслює потребу в подальшому вивченню нектаропродуктивності сортів гречки в результаті якого було б закладено шляхи підвищення потенційної продуктивності рослин, як нектарної, так і зернової.

Список використаних джерел

1. Алексеева Е.С. Эффективные методы создания сортов гречихи. // Селекция и семеноводство. –М.: 1972. №6. С.57-60.
2. Алексеева О.С. та ін. Генетика, селекція і насінництво гречки: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2004. – 213с.
3. Muller H. Die befruchtung der blumen durch insekten // Leipzig., 1973, -P.21-36.